
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

תהליכים קבוצתיים ותקשורת בקבוצה - 3773

תאריך עדכון אחרון 26-10-2015

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: הגיל הרך - תכנית מוסמך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר חנה צור

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: hanaz@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ד' 11.30-12.30

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק במהותן של קבוצות הדרכה בגיל הרך (הורים וצוותים במסגרות החינוכיות), בחיבור הייחודי בין תכן הקבוצה והתהליכים המתרחשים בקבוצות לצורך קידום הלמידה וההתפתחות של חברי הקבוצה. בעיקר יתמקד הקורס התפקיד המנחה. הקורס משלב למידה עיונית והתנסותית.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס היא להכיר את היבטים התיאורטיים של קבוצות, ולהטמיע את הכלים הישומיים של הנחית קבוצות הדרכה. בעיקר יתמקד הקורס בתפקידו של המנחה, כמקדם תקשורת ולמידה הדדית בין חברי הקבוצה, וכמומחה בתחום הגיל הרך. מוקד נוסף של הקורס יהיה התפתחות אישית ומקצועית של המנחה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- לזהות ולתאר מושגי יסוד בתחום הקבוצות: שלבים, הכוחות הפועלים בקבוצה, ובכוחות המסייעים שבה, בפרט בקבוצות הדרכה.
- הסטודנט/ית תדע להסביר את הקשר בין תוכן ותהליך בקבוצות הדרכה.
- הסטודנט/ית לתכנן קבוצה מהלך קבוצה ולהטמיע בתכנון את הידע התיאורטי.
- הסטודנט/ית יתנסה כמשתתף וכמנחה של מפגש קבוצתי.
- הסטודנט/ית יפתח ראייה רפלקטיבית, ויתאמן במתן משוב לאחרים ולעצמו.

דרישות נוכחות (%) :

100%

שיטת ההוראה בקורס: הלמידה תתבצע בחלק הראשון של הקורס ע"י בהרצאות פרונטליות ודיונים בכתה.

ובחלקו השני של הקורס הלמידה תהיה תוך התנסות בהשתתפות ובהנחיה של הכיתה כקבוצה.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- הקבוצה כשלם: הגדרות, סוגי קבוצות וקבוצות הדרכה.
- אלמנטים מסייעים הפועלים בקבוצה (מה קבוצה?)
- שפת הקריאה והפענוח של המנחה: שלבים בקבוצה, שילוב בין תוכן ותהליך, הבנה של קונפליקטים.
- שיקולים בהרכבת קבוצה: בחירת המשתתפים, קביעת ה-SETTING, בחירה בדרכי ההנחיה.
- יחידת ההנחיה: סגנון אישי, מיומנויות קשב, מיומנויות התערבות
- התנסות בקבוצה כמשתתף וכמנחה.

חומר חובה לקריאה:

א. קריאה ועיון בעברית
הנחיית קבוצות (1997). נאוה רוזנוסר ולירון נתן (עורכות), ירושלים: החברה למתנסי"ם.

פסיכולוגיה חברתית כרך ד': קבוצות. יחידה 7, תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.

פרויד, זיגמונד (1966). הפסיכולוגיה של ההמון והאנליזה של האני, כתבי זיגמונד פרויד, כרך 5, הוצאת דביר.

אוסטרול ז., וכהן, א. (1989). הנחיות קבוצות מחנכים בנושא בריאות הנפש. ירושלים: מגנס - והאוניברסיטה העברית.

ביון י.ר. (1992). התנסויות בקבוצות ומאמרים נוספים. תל-אביב: דביר.
בנסון, פ., ג'. (1992). יצירתיות בעבודה עם קבוצות. קרית ביאליק: "אח".
לונג ס. (1995). תהליכים ומבנה של קבוצות קטנות. קרית ביאליק: "אח".
רוזמן, מ., זלצמן, נ. ופרנקל, ר. (1989). זהות אישית. רמות. אוניברסיטת תל-אביב.
יאלום, א. ולשץ, מ. (2006). טיפול קבוצתי. תל אביב: כנרת ומאגנס

הגדרות קבוצות

להמן א' וגונט ר' (2000). פסיכולוגיה חברתית. הקבוצה. כרך ד, יחידה 7, עמ' 11 - 15. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה.

Johnson, D.W. & Johnson, F. P. (2006). *Joining together: Group theory and group Skills*. 9th Edition. pp. 5-10, 34-40. Boston: Pearson Education, Inc.

כוחות מסייעים בקבוצה

יאלום א' ולשץ, מ' (2006). טיפול קבוצתי, תיאוריה ומעשה (ב. הרמן מתרגם). עמ' 21 - 51. ישראל: הוצאת כנרת ומאגנס.

Whitaker, D. S. (1985). *Using Groups to Help People*. London: Routledge. Ch. 2: *The Character of the group as a medium for help*, pp. 32 - 59.

מתורגם לעברית בתוך רוזנוסר ולירון.
שלבים ותהליכים

מהי קבוצה? פסיכולוגיה חברתית יחידה 7 מושגים בסיסיים בחקר קבוצה: נורמה, סטטוס תפקידים לכידות וקונפורמיות עמ' 33-16. עמ' 65-55. האוניברסיטה הפתוחה.
קונפליקט מוקדי:

וויטאקר, ד' וליברמן מ'. (1997) מודל הקונפליקט המוקדי. בתוך: הנחיית קבוצות בעריכת נ' רוזנוסר ול' נתן. עמ' 115-141.

Mackenzie, K.R. & Livesley, W.J. (1983). *A Developmental model for brief group therapy*. In: R.R. Dies & K.R. MacKenzie, *Advances in Group Psychotherapy*, Monograph

תקציר מתורגם לעברית: מודל התפתחותי של קבוצה קצרת מועד. בתוך: רוזנוסר. פרק 9. עמ',

פרל, ג' ופלד ע' (2007). פיתוח מודל מובנה לעבודה קבוצתית, רגישה לתהליכים בקבוצה. חברה ורווחה, כ"ז. (4), 621-642.
Group Strengths. N.Y: The Haworth Press.
 לב - ויזל, ר. וקסן, ל. (2002). מסע של חוויות, פעילויות לקבוצה טיפולית. קרית ביאליק: "אח".
 הקמת קבוצה
 יאלום ולשך": פרק 10. הקמת קבוצה, זמן, גודל, מקום, הכנה, עמ' 284-310.

תיאוריות ומחקר

Levac, A.M., McCay, E., MerKa, P., & D'Arcy M.L. (2008). Exploring Parent Participation in a Parent Training Program for Children's Aggression : understanding and illuminating mechanisms of change. *Journal of Child and adolescent Psychiatric Nursing*. 21 (2) Pp. 78-88
 Kadushin, A. & Harkness, D. (2002) *Supervision in social- work*. Colombia University Press. N.Y.
 Christensen, T.M. & Kline, W.B. (2000) . A qualitative investigation of the process of the group supervision. *Journal of Specialist in Group Work*. Vol. 25 (4) 376-393.
 MacKenzie, K.R. & Livesley, W.J. (1983). A Developmental model for brief group therapy. In: R., R. Dies & K., R. MacKenzie. *Advances in Group Psychotherapy, Monograph*.

קבוצות בתוך ארגונים - הדרכה קבוצתית

Brown, A. & Bourne, I. (1996). *The Social Work Supervision*. Open University Press. Philadelphie Ch. 4 50-66. Ch. 9. 144-163.
 Sergiovanni, T.J. & Starratt, R.J. (1988). *Supervision human Perspective*. U.S. McGraw-Hill. pp. 102-126.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
 הרצאה 0 %
 השתתפות 20 %
 הגשת עבודה 80 %
 הגשת תרגילים 0 %
 הגשת דו"חות 0 %
 פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: